

res og koordineres over kommunegrensene og med sterkere virkemidler enn hittil. Det vil være til gagn for bonde og bymann både økonomisk og i spørsmål om miljø og livsstandard.

- e. I utkantene støter vi på spesielle problemer. De er ikke bare landbruks- eller landbruksproduksjonsproblemer. De er distriktsutbyggingproblemer der utbygging av landbruksnæringen er en av de få mu-

ligheter som foreligger. Her har en også fått til et system som går ut på at ikke Distriktenes utbyggingsfond, men landbruket selv forestår og hjelper utbyggingen over Landbruksdepartementets budsjett og over jordbruksavtalen. Slik jeg ser det hjelper en både by og bygd om folk ikke må forlate bygdesamfunnet — men kan finne arbeid og utkomme der. Det er også god arealforvaltningspolitikk.

Verning av myr

Av konsulent Per Hornburg

Foredrag på kurs om myr og myr-utnyttelse mars 1978, NLH, avdeling Sem.

INNLEDNING

I forbindelse med arbeidet for å utnytte vårt lands myrarealer ble spørsmålet om å få vernet visse myrer eller myrområder aktuelt. I vårt arbeidsprogram heter det bl.a. at selskapet skal yte bistand ved utnyttelse av myr og andre arealer til allmennyttige og vitenskapelige formål.

Selve vernetanken kom tidlig inn i bildet. Alt i 1949 — altså for snart 30 år siden vedtok Stortinget «lov om jordvern i forbindelse med jordødeleggelse ved urasjonell brenntorvdrift». Slik rovdrift på myrene foregikk i de skogløse kystbygder på Vestlandet, i Trøndelag og i Nord-Norge.

Nå dekker vel ikke denne loven det vi vanligvis i dag mener med naturvern, men i en videre sammenheng er loven viktig. Dens viktigste formål er å verne om jordsmonnet — dvs. at torvdriften utføres på en slik måte at myrene kan utnyttes til jordbruk — eller skogbruk etter at avtorvingen er foretatt. Det var Myrselskapet og daværende direktør dr. *Aasulv Løddesøl* som var drivkraften bak loven. Dette

var jo også naturlig da selskapet var et sentralt organ når det gjaldt en rasjonell utnyttelse av våre torvmyrer.

Den norske jordverntanken er behandlet ved foredrag av direktør Løddesøl under en rekke internasjonale konferanser. Loven har vakt betydelig interesse også internasjonalt. Mange stilte seg skeptisk til at man ved hjelp av lovregler kunne gjøre seg håp om å gripe regulerende og vernende inn i et så ømtålelig spørsmål som disposisjonsretten til jord i privat eie. Utviklingen viste likevel at dette var mulig og praktisk talt uten å gå til rettslige forføyninger. Andre tiltak som opplysningsvirksomhet, planlegging og rettledningstjeneste i ulike former, viste seg oftest å være tilstrekkelig for å få stoppet jordødeleggende torvstikking. Jordvernlovens betydning har vesentlig bestått i å vekke til ettertanke og til å øke respekten for jordsmonnet og den store fremtidsverdi som dette representerer.

NATURFREDNING

Som den opprinnelige form for naturvernarbeid står naturfredningene. Begrunnelsen for naturfredninger har nok endret seg noe med tiden — fra det mer spesielle eller særmerkete til

det *økologiske* og *naturvitenskapelige*. Et hovedformål i naturvernet er å bevare den biologiske produktivitet. Et annet hovedmål er å bevare mangfoldigheten i naturen, dvs. et så allsidig utvalg av naturtyper som mulig.

En rekke nasjonale og internasjonale organer arbeider for å verne naturressurser og naturmiljøer i de enkelte land. Europa-rådet har vedtatt flere erklæringer som sterkt betoner viktigheten av en rasjonell planlegging og bruk av naturressursene. I 1972 ble det vedtatt på FN's miljøvernkonferanse: «Jordens naturressurser, inkludert luft, vann, land, flora og fauna og i særdeleshet representantive naturlige økosystemer, må bevares til gagn for nåværende og kommende generasjoner gjennom en omsorgsfull planlegging.»

Vår egen naturvenlov av 1970 inneholder med:

«Naturvern er å disponere naturressursene ut fra hensynet til den nære samhörighet mellom mennesket og naturen, og til at naturens kvalitet skal bevares for fremtiden. Inngrep i naturen bør bare foretas ut fra en langsiktig og allsidig ressursdisponering som tar hensyn til at naturen i fremtiden bevares for menneskenes virksomhet, helse og trivsel.»

Det er med denne bakgrunn vi må se det arbeid som er i gang med å få fredet myrer og andre våtmarksområder i landet.

Her skal jeg bare behandle *myrene* og disse som verneobjekter. Det er nemlig den våtmarkstype som viser den største variasjon og kanskje størst interesse i vårt land. Myrene er også en av de naturtyper som i dag må betraktes som truet, fordi utnyttelsen av dem nå er langt sterkere enn tidligere. Det totale myrareal i Norge er beregnet til ca. 30 000 km² eller ca. 10 % av landarealet. Under skoggrensen regner vi med ca. 21 000 km². Undersøkelser tyder på at omlag 10 000 km² (10 mill. dekar)

myr kan ansees som dyrkingsjord under bestemte forutsetninger. Av de ca. 21 000 km² som finnes under skoggrensen er ifølge Miljøverndepartementet 4 000 km² grøftet for planteproduksjon (jord- og skogbruk). Den årlige nydyrking på myr legger antakelig beslag på 40 km². Hertil kommer grøfting av myr til skogreisning. Myrene har således stor verdi som potensiell *dyrkingsjord*, som *skogreisingsmark* eller som råstoffkilde for *torvproduksjon*. Denne verdien kan på forskjellige måter beregnes. Myrer i *naturtilstand* har imidlertid andre verdier, selv om disse ikke kan beregnes på samme måte. Som nevnt under avsnittet om de prinsipielle begrunnelser for naturfredning har myrene vitenskapelig verdi både som referanseområder, som eksempler på interessante og mindre vanlige økosystemer og som dokumenter for historisk forskning. Videre har myrene både pedagogisk, landskapsestetiske og rekreativ verdi. I tillegg er myrene planteproduksjonsområder (bær, beitegras, bl.a. for rein), samt viktig *vilt- og fuglebiotoper*.

Begrepet «myr» er ikke enhetlig. Vi kan fra et jordbrukssynspunkt se på myr som et *områdebegrep*, hvor myrjorda er dannet av planterester og annet organisk materiale opphopet over mineralundergrunn. I henhold til internasjonal avtale skal tykkelsen av det organiske jordlag være minst 30 cm i naturlig tilstand og minst 20 cm i tørlagt tilstand for at et område skal kunne defineres som myr.

MYRINNDELING

Når det gjelder registrering og klassifisering av myrer med henblikk på *fredning*, er det i første rekke vegetasjonen og de hydrotopografiske forhold som har betydning. Sistnevnte bygger på myrenes form og utseende. Som grunnleggende gjelder en todeling av myrene i *ombrottofe* og *minerotrofe*.

Svenskene har en slik todeling i *mosor* og *kärr*, (dansk: Højmose — lavmose. Tysk: Hochmoor — niedermoor).

De *ombrogene* myrene er dannet slik at vegetasjonen ikke lengre har kontakt med vann fra fastmarka. Fuktigheten skriver seg bare fra nedbøren («nedbørsmyrer»). Stort sett er da også de ombrogene myrer klimatisk betinget. Plantene får ikke annen næring enn det som regn og vind fører med seg. Det blir liten eller ingen nøytralisering av humuskolloidene og de ombrogene myrer er derfor sterkt sure (lav pH-verdi). De bygges vesentlig opp av nøysomme kvitmosearter og torvlagene kan bli mange meter tykke. Ofte kan de ha en velvet overflate. Mellom selve myrflaten og fastmarka ligger det et dreneringssystem som kalles *laggen* og som tar imot vannet både fra den ombrogene myr og den omliggende fastmark.

De *minerogene* myrene er helt under fastmarksvannets innflytelse i flatt eller i skrånende terreng. Vegetasjonen vil vise store variasjoner fra myr til myr alt etter vannets kjemiske sammensetning. Det er også store variasjoner med hensyn til flora og fauna i de ulike deler av vårt land. Stort sett er det slik at kommer vannet til de minerogene myrer fra silikatbergarter, vil myrene være sure og artsfattige (fattigmyrer). Kommer det derimot fra kalkholdige bergarter som nøytraliserer humusmyrene i den torv som dannes, får myrene en annen og rikere vegetasjon (rikmyrer).

Mellom disse to hovedtyper vil det være alle mulige overganger — ofte finner vi en mosaikk av minerogen og ombrogene myrer — noe som særlig gjør seg gjeldende i Nord-Norge. I Finland kalles slike «*mosaikkmyrer*» for *aapamyr*. Dette er en subartisk myrtype. Aapa er egentlig samisk og betyr «åpen myr» med strengtuer — åpent

vann og meget hydrofile plantesamfunn.

Etter myrenes *utforming* (fysiognomi) skiller vi mellom fire ulike typer av de *ombrogene* myrene.

- 1) *Hvelvet, konsentrisk myrkompleks* (høymoser). Myra har konveks form. Elementene og strukturene ligger i, eller nært sentrum på myra. Denne typen dannes bare på flat mark — ofte over gjengrodde tjern — og vi finner den bare i helt bestemte klimaregioner. I vårt land finnes den først og fremst i lavlandet på Østlandet og i Nord-Norges kyststrøk.
- 2) *De eksentriske myrkompleksene* dannes vanligvis i svakt hellende terreng. Det høyeste punkt ligger nær fastmarkskanten. Strukturene er ordnet på tvers av fallretningen. Typen har bare lag langs deler av myra. Den er mye utbredt og finnes så langt nord som til Vest-Finnmark.
- 3) *De atlantiske myrer* — eller *kystmyrene* som de også kan benevnes, er typiske ved at strukturene ikke danner noe systematisk mønster. De ligger ofte på ujevnt, flatt eller svakt hellende underlag.
- 4) *Terrengdekkende myr* er ombrogene myrer som dekker landskapet som et teppe. De kan dekke skråninger i sterkt hellende terreng. Typen finnes i de mest nedbørsrike områder langs kysten.
Av *minerotrofe* myrer kan også skilles ut flere typer.
- 5) *Flatmyrene* (topogene myrer) finner vi praktisk talt i alle klimaregioner hvor det kan dannes myr her i landet. Vi finner de bl.a. i dalbotnene og de kan være mer eller mindre oversvømmet store deler av året.
- 6) *Bakkemyrene* (soligene myrer) finnes også i store deler av landet — ofte opp mot fjellregionen i Sør-Norge. I Nord-Norge finner vi typen også helt ned til havets nivå. Det er vanligvis gode *beitemyrer*.
- 7) *Palsmyrer* er en spesiell type som bare finnes i Fennoskandia — og vesentlig nord for 67° n. br. I vårt land er palsmyrene særlig utbredt på Finnmarksvidda og i den østligste del av fylket. De finnes da innen områder hvor streng- og blandingsmyrene har stor utbredelse.

Palsene er store torvhauger (ofte 6—7 m høye) med en *kjerne av frosen torv* (permafrost). Det forekommer også at den frosne kjerne kan inneholde mineraljord fra undergrunnen (bl.a. er funnet diatomjord i pals i Kautokeino). Palsene dannes bare i områder med liten nedbør og gjennomsnittlig årstemperatur under $+1^{\circ}\text{C}$.

På samme måte som en har funnet ut at de *hydrotopografiske* myrtyper har en regional fordeling, vil en finne at også *vegetasjonen* på myrene ofte er regionalt fordelt. Som en klar regional forekomst kan nevnes *gråmosemyrene* som bare forekommer i de oseaniske deler av landet. Ellers finner vi forskjell i vegetasjonen sør og nord i landet og det kan være store ulikheter mellom vegetasjonen i lavlandet og på fjellet. Lokalt sett kan det også være stor forskjell. På den enkelte myr finner vi ofte forskjellige *vegetasjonstyper* og dette er det da som har dannet grunnlaget for det klassifikasjonssystem vi nytter i dag når det gjelder praktisk myrbedømmelse for jordbruk og skogbruk. (Løddesøl og Lid: Myrtyper og myrplanter, Oslo 1950). Etter vegetasjonens sammensetning (botanisk myrtype) klassifiseres myrene i nærstående botaniske samfunnsformer og samles i grupper eller *myrtyper* som er relativt lette å skille ut i marka. Det nyttes 5 *hovedgrupper*, nemlig: Mosemyrer, grasmyrer, lyngmyrer, krattmyrer og skogsmyrer. Samspillet mellom jordbunnsforholdene, vannmengde og strømningshastighet er avgjørende for den botaniske myrtype vi finner på de enkelte steder. For en agronomisk vurdering er en slik klassifisering oversiktlig og grei da bl.a. dyrkingsverdet vil influeres av myrtypen.

Nyere fennoskandisk myrforskning har utviklet et klassifiseringssystem som skiller mellom vegetasjonsgradientene (variasjonsretninger) *fattig* — *rik*. Her er den ombrotofe vegetasjon (jfr.

ombrotofe myrer) den aller fattigste, fordi som nevnt foran, vegetasjonen bare får tilført næring gjennom nedbøren. Den *minerotrofe* vegetasjon (jfr. minerotrofe myrer) kan deles i fattig — rik. Mens det på *fattigmyrene* f.eks. bare finnes 20—30 karplantearter, kan det på *rikmyrene* finnes et hundretals arter. På de minerotrofe myrene er det store variasjoner i vegetasjonens sammensetning, alt etter torvas og myrvannets innhold av løst mineralmateriale. Ved f.eks. rik tilførsel av kalk får vi oftest inn orkideer, karplanter og moser som setter store krav til myras næringsinnhold. Våre *bakkemyrer* er vanligvis de rikeste myrer vegetasjonsmessig sett.

DET NORSKE JORD- OG MYRSEL-SKAPS ARBEID MED FREDNING

I 1963 tok Myrselskapet for første gang opp spørsmålet om å få fredet et naturtypisk myrkompleks i Nord-Norge. Det gjaldt en del av de store myrvidder på Andøya — denne særpregede øya lengst nord i Vesterålen. Bakgrunnen for en slik fredning var ønsket om å få bevart en del av myrområdene i naturtilstand av omsyn til det spesielle plante- og dyreliv som finnes her. Det kan ikke skjules at den økte aktivitet på ulike felter på øya setter sine spor, noe som uvegerlig vil medføre at den flora og fauna som er knyttet til landskapet, mer eller mindre står i fare for å forsvinne.

En festet seg ved et ca. 10 000 dekar stort felt midt på øya, mellom tettstedene Dverberg og Saura. Av dette område tilhørte ca. 4 600 dekar Staten ved Dverberg Prestegård. Resten var privatgrunn under gården Saura. Innen dette relativt store myrkompleks var øyas viktigste myrtyper godt representert, her var også flere større vann, tjern, bekker og ra.

Forslaget ble behandlet av Myrselskapets styre 12.6. 1963 og etter at sa-

ken hadde vært behandlet av Nordland Naturvernforening, Norges Naturvernforbund, Botanisk og Zoologisk Museum, Tromsø, samt Statens Naturvernråd, forelå så Kongelig resolusjon av 19.5. 1967 om fredning av et myrområde på ca. 4 600 dekar tilhørende Dverberg Prestegård. Alt planteliv og høyere dyreliv, herunder fuglenes egg og rugeplasser er fredet, med unntak av bærplukking og fiske som kan drives som før. Ellers skal landskapet bevares i sin naturlige tilstand.

Selv om dette myrreservatet er lite — det utgjør 2—3 % av Andøyas totale myrareal — vil det sikkert få stor betydning som *referanseområde*. Dersom det imidlertid blir avskåret fra det øvrige nærliggende myrlandskap, kan det ikke beskytte den sårbare faunaen i lengden.

I tilknytning til dette reservatet er det nå foreslått fredet et større myrkompleks mellom Skogvollvatnet — Arnipa og Sauravatnet. Dette området ansees for å være det mest verneverdige i Nord-Norge, og kommer opp til kravene for «Telma-myr» (UNESCO's IBP-prosjekt).

I forbindelse med utarbeidelsen av generalplan for Fauske kommune, har Myrselskapet i 1967 utarbeidet en *areal-disponeringsplan* for *Fauskemyrene*. Av et samlet udyrket myrareal på 9 200 dekar er ca. 1 600 dekar myr foreslått bevart som myr- og fuglereservat.

I 1967 anbefalte Myrselskapet fredning av *Valdakmyra* i Porsanger kommune, Finnmark. Det dreier seg om et lavtliggende myr- og våtmarksområde på ca. 1 000 dekar beliggende på en landtange i Indre Porsangerfjord. Området er vesentlig statsgrunn. De største myrområder i den sentrale del av dette distrikt er nå dyrket eller kanalisert med henblikk på dyrking. Den økte aktivitet både sivilt og militært har også lagt beslag på betydelige myr- og våtmarksområder i Indre Porsanger.

Valdakmyra er en meget viktig hekke- og rasteplass for et stort antall svømmefugler og vadere. Dertil kommer at myra både floristisk og topografisk sett er av stor regional interesse.

I forbindelse med Myrselskapets myr-inventeringer og registrering av viltlandskaper i *Rana kommune* 1967—68 ble *Straumenområdet* på nordsiden av Ranafjorden registrert som en meget rik fuglelokalitet. Forslaget går ut på å bevare biotopen (landskapet) som utgjør en strandlinje og våtmarker på ca. 12 km, samt selve fjordarmen som dekker ca. 3 000 dekar. Med en del reservasjoner når det gjelder reservat-grensene og bruken av tilliggende jord, anbefaler jordstyret planen som forutsettes innarbeidet i generalplanen for Rana.

Ved utarbeidelsen av den landsplan for bevaring av representative eksempler på norske myrtyper som professor dr. *Olav Gjærevoll* tok initiativet til i 1966, har Myrselskapet vært engasjert i dette arbeid i *Nord-Norge* fra sommeren 1969 etter oppdrag fra Kommunaldepartementet, nå Miljøverndepartementet. For å rasjonalisere den omfattende reisevirksomhet feltarbeidene medfører, har en mest mulig kombinert arbeidet med andre oppdrag for Myrselskapet.

Når det gjelder spørsmålet om hvilke myrkomplekstyper som det er aktuelt å frede i Nord-Norge, er det vanskelig eksakt å definere dette. På grunn av store variasjoner i klima, topografi og geologi i en landsdel som strekker seg over 7 breddegrader (65°—71°) fremviser også myrene store ulikheter med hensyn til flora og morfologi. Variasjoner som spenner fra de «arktiske palsmyrer» i *Finnmark* til de ombrogene myrkomplekser (*nedbørsmyrer*) i Nordlands kyststrøk.

Kriteriet for verneverdighet kan i en viss utstrekning diskuteres, men spørsmålet om hvorvidt området eller fore-

komsten kan brukes som *vitenskapelig referanseområde* må komme sterkt inn i bildet. Dertil kommer hensynet til at de fleste myrer i Nord-Norge er viktige *viltbiotoper* — det gjelder for praktisk talt hele vår fauna. Kystmyrene f.eks. som er omgitt av næringsrike havstrekninger er av våre aller viktigste fuglelokaliteter. Vi har elvemunninger omgitt av flate våtmarks-ører, strandenger og myrer, og vi har alpine og subalpine myrstrekninger i fjellet hvor betingelsene for et rikt dyreliv er tilstede, tross høyden over havet. Rekreative hensyn kan også komme inn i bildet — særlig når det gjelder større myrlandskap.

I prinsippet har en konsentrert seg om å få en inventering etter en plan hvor det er lagt vekt på å finne et mest mulig utvalg av myrkomplekser i landsdelen. En har søkt om å koordinere de to hovedaspekter: De geografiske (storklimatiske) og de edafisk/hydrologiske. Ved registreringen søkes å ta med myrer/myrområder fra kysten til riksgrensen langs linjer (profiler) lagt over hele landsdelen. Derved kan i store trekk varisjonsrekken av myrtyper fanges inn.

Områdene som blir foreslått bevart er av svært ulik størrelse, fra knapt 100 dekar til ca. 50 000 dekar. De største områdene representerer *landskap* med meget høy myr- og våtmarksfrekvens og hvor det er viktig å beholde landskapet uforandret av ytre påvirkning i de hydrologiske naturgitte forhold. Oftest er det også nødvendig med en *bufferzone* rundt myrene. Vanligvis er fredningsgrensene lagt langs naturlige brudd i terrenget. Hvor dette ikke har latt seg gjøre, er grensen for fredningsområdet lagt i en viss avstand fra myrkanten.

Hittil er registrert i alt 51 verneverdige myrer og myrrike landskap i landsdelen.

Av de registrerte felter ble *Færdes-*

myra i Sør-Varanger kommune, Finnmark, fredet som naturreservat ved Kgl. resolusjon av 26.5. 1972. Reservatet som dekker et areal på vel 12 000 dekar er etter norske forhold et stort myrkompleks og kan betraktes som en ytterst nordlig utpost av de store finske myr- og skogsødemarker. Myras vegetasjon, morfologi og stratigrafi er grundig undersøkt av cand. real. *Karl-Dag Vorren*. Spesielt er *morfologien egenartet*, herunder stedvis forekomst av store palser, (permafrost), og veldige tueringssystemer omkring sikelrunde våtpartier (høljer). Vegetasjonen på myra representerer en overgang mellom *boreale skogområder* (taigaen) og *arktisk tundra*. Myra er en god kilde for utforskningen av Nord-Skandinaviens vegetasjonsutvikling og klimautviklingen etter istiden. Som biotop for en rekke fugler knyttet til myrer og vann er *Færdesmyra* viktig.

Av andre registreringer i Finnmark med særegen myrstruktur (formasjon) kan nevnes *Morsajægge* på vestsiden av Porsangerfjorden. Dette myrkompleks som har et areal på ca. 500 dekar er for en stor del tett besatt med palser opptil 6 m høyde. Antakelig er dette den nordvestligste palsmyr i Fennoskandia.

Det er også av interesse å få bevart en del av kystens nedbørsmyrer (ombrogene) bl.a. *gråmosetypen*. For klima- og vegetasjonshistorikerne har nedbørsmyrene særlig interesse, men de er også verdifulle som undervisningsfelter i økologi, bl.a. på grunn av deres ensartede næringsforhold. Kystmyrene har i lange tider vært sterkt beskattet til brenntorvproduksjon — i de senere tiår også til dyrking. Det er bare få steder i dag en kan finne slike myrer i fullstendig uberørt tilstand. Heldigvis ser det ut til at vi kan få vernet om en del nedbørsmyrer, bl.a. på Gimsøy og på Langøya i Vesterålen uten at det vil gå ut over vitale utnyttelsesinteresser.

Av særlig verneverdi vil jeg også nevne *bakkemyrene* (soligene myrer), dvs. myrer dannet i skrånende terreng der vannet er i en viss bevegelse. Disse myrer har vært sterkt utsatt for dyrking, og delvis også grøfting i forbindelse med skogplanting. Også for denne types vedkommende har en funnet områder som kan vernes uten at jordbruksinteresser blir nevneverdig berørt i dag. Jeg kan nevne *Eikelandfjell* som ligger på den nordligste del av Hinnøya og som tilhører Det norske jord- og myrselskap. En finner her et interessant eksempel på det samspill mellom klima og topografi som har lagt grunnlaget for myrdannelsen i de ytre kystfjorder.

For samtlige registrerte verneverdige myrer og myrrike områder er avgitt meldinger. Meldingene inneholder kortfattede opplysninger om bl.a. myrtype, vegetasjon, eiendomsforhold og eventuelle utnyttelsesplaner. Geografisk posisjon og areal er angitt. Områdene er tegnet inn på gradteigskart (1:50 000) og på vertikalfotos (1:5 000—1:20 000) hvor fotografering av områdene har vært foretatt. Materialet er sendt til Det Kgl. Miljøverndepartement, Oslo, mens kopier oppbevares i selskapets arkiv. Den videre behandling av sakene tilligger først og fremst Miljøverndepartementet eller de dette departement gir oppdrag.

SLUTTBEMERKNINGER

Det er en av den fysiske planleggings hovedoppgave å få belyst og overveiet alle de problemer som knytter seg til utnyttelsen av det åpne landskap.

I alle mennesker er det innebygget et vitalt behov av rent fysisk art til å ha kontakt med uberørt natur og dets

grunnleggende elementer jord, vann og luft.

Vi må verne om kvaliteten og variasjonen i norsk natur. Vi må ikke nøye oss med å verne det som ikke kan brukes til noe annet. Det verner seg selv.

Naturfredningene legger restriksjoner på og låser arealbruken i området. I den forbindelse bør vi være klar over at naturfredning er den form for arealbruk som gir de fremtidige generasjoner de største valgmuligheter, og således på lang sikt har minst drastisk form for arealdisponering.

De registreringer som hittil er utført har vært konsentrert om områder under skoggrensa. Senere kan det bli aktuelt med en supplerende registrering i høyere liggende områder.

Når det gjelder prioriteringen vil den bli forsøkt gjennomført slik:

1. *Særlig verneverdige myrer* (Telma-myrer).
 - a. UNESCO's IBP-prosjekt Telma forutsetter at hvert land søker å komme frem til fredning av et fåtall store og velutviklede myrkompleks som har stor *internasjonal* verdi. Disse skal være godt naturvitenskapelig dokumentert. (Det er f.t. snakk om et 20-talls slike myrområder i Norge).
 - b. *I nasjonal sammenheng* er det viktig å få bevart variasjonsbredden av myrene gjennom fredning av store *typiske* myrkompleks.
 - c. Her dreier det seg om *særlig verneverdige småmyrer* — oftest rikmyrer på kalkgrunn med spesielt interessante arter fra vår flora.
2. *Meget verneverdige* av landsdelsinteresse.
3. *Verneverdige myrer* av rent lokal interesse.

(Det er antydnet at det maksimalt kan bli aktuelt å frede ca. 400 km² under skoggrensa i *Sør-Norge*. Dette utgjør ca. 2 % av landets samlede areal under skoggrensa. Antar man at halvparten av dette kan være dyrkbart, vil det utgjøre ca. 3,5 % av de ca. 6000 km² myr under skoggrensa som regnes som dyrkbart til jordbruksformål).